

PRATIK DERS

Lakimi i mbiemrit - Adjektivdeklinat

Ders kategorisi: Mësime të gjuhës gjermane

Do të mësoni tri modelet e lakimit të mbiemrit: pas nyjës së shquar, pas ein-fjalëve dhe pa nyjë. Përfshihen tabelat e plota dhe rregulli i sinjalit të rasës.

Lakimi i mbiemrit - Adjektivdeklinat

Përmbledhje e mësimit

Kur mbiemri qëndron **para emrit**, ai merr mbaresë. Kur qëndron pas foljes *sein*, nuk merr asnjë mbaresë. Mbaresa varet nga tri gjëra: gjinia, rasa dhe **çfarë qëndron para mbiemrit**. Kjo e fundit krijon tri modele të ndryshme lakimi.

Çfarë do të mësoni?

- Kur mbiemri merr mbaresë dhe kur jo.
- Tri modelet e lakimit.
- Rregullin e «sinjalit të rasës».
- Tabelat e plota.

Kur nuk merr mbaresë

Gjermanisht: Das Auto ist neu.

Shqip: Makina është e re.

Këtu mbiemri qëndron pas foljes dhe mbetet i pandryshuar. Krahaso: *das **neue** Auto* — makina e re.

Modeli 1: pas nyjës së shquar

Pas *der, die, das, dieser, jeder, welcher* mbaresat janë vetëm dy: **-e** ose **-en**.

Rasa	Mashkullore	Femërore	Asnjënjëse	Shumës
Nominativ	der gute Mann	die gute Frau	das gute Kind	die guten Kinder
Akkusativ	den guten Mann	die gute Frau	das gute Kind	die guten Kinder
Dativ	dem guten Mann	der guten Frau	dem guten Kind	den guten Kindern
Genitiv	des guten Mannes	der guten Frau	des guten Kindes	der guten Kinder

Rregull praktik: **-e** vetëm në pesë kutitë e para (emërorja e të tria gjinive dhe kallëzorja femërore e asnjënjëse); kudo tjetër **-en**.

Modeli 2: pas ein-fjalëve

Pas *ein, kein, mein, dein, sein, ihr, unser, euer* mbiemri duhet të **mbajë vetë sinjalin e rasës** aty ku *nya* nuk e tregon.

Rasa	Mashkullore	Femërore	Asnjane	Shumës
Nominativ	ein guter Mann	eine gute Frau	ein gutes Kind	meine guten Kinder
Akkusativ	einen guten Mann	eine gute Frau	ein gutes Kind	meine guten Kinder
Dativ	einem guten Mann	einer guten Frau	einem guten Kind	meinen guten Kindern
Genitiv	eines guten Mannes	einer guten Frau	eines guten Kindes	meiner guten Kinder

Vini re tri kutitë ku ndryshon nga modeli 1: *ein guter, ein gutes* — sepse *ein* nuk e tregon gjininë, prandaj e tregon mbiemri.

Modeli 3: pa një

Kur nuk ka fare një, mbiemri merr **mbaresat e vetë një së shquar**.

Rasa	Mashkullore	Femërore	Asnjane	Shumës
Nominativ	guter Wein	gute Milch	gutes Brot	gute Kinder
Akkusativ	guten Wein	gute Milch	gutes Brot	gute Kinder
Dativ	gutem Wein	guter Milch	gutem Brot	guten Kindern

Rregulli i sinjalit të rasës

Ky është çelësi i tërë temës: informacioni për gjininë dhe rasën duhet të shfaqet **një herë**. Nëse e mban *nya*, mbiemri merr mbarese të dobët (-e ose -en). Nëse *nya* nuk e mban ose mungon, mbiemri e merr përsipër vetë (-er, -es, -em).

Shembuj me përkthim

Gjermanisht: Ich habe einen neuen Computer gekauft.

Shqip: Kam blerë një kompjuter të ri.

Gjermanisht: Die kleine Wohnung gefällt mir sehr.

Shqip: Banesa e vogël më pëlqen shumë.

Gjermanisht: Mit gutem Wein schmeckt das Essen besser.

Shqip: Me verë të mirë ushqimi ka shije më të mirë.

Gabime të zakonshme të folësve të shqipes

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
<i>ein gute Mann</i>	ein guter Mann	mbiemri mban sinjalin
<i>der gute Mann në kallëzore</i>	den guten Mann	kallëzorja mashkullore merr -en
<i>Das Auto ist neue.</i>	Das Auto ist neu.	pas <i>sein</i> pa mbarese
<i>mit gute Wein</i>	mit gutem Wein	pa një, dhanore mashkullore

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
meine gute Kinder	meine guten Kinder	shumësi pas ein-fjalëve merr -en

Krahasimi me gjuhën shqipe

Edhe shqipja e përshtat mbiemrin me emrin në gjini, numër e rasë: *djalë i mirë, vajzë e mirë, djemve të mirë*. Pra parimi është i njohur. Dallimi është se shqipja përdor **nyjën e përparme** (*i, e, të, së*) para mbiemrit, kurse gjermanishtja mbaresa **në fund** të mbiemrit, dhe se gjermanishtja ka tri modele në varësi të asaj që qëndron para.

Përmbledhje e shkurtër

- Pas foljes *sein*: pa mbaresë.
- Pas nyjës së shquar: vetëm -e ose -en.
- Pas ein-fjalëve: -er, -es aty ku nyja nuk tregon gjininë.
- Pa nyjë: mbaresat e nyjës së shquar.

Këshilla praktike për ushtrime

1. Mësoni fillimisht modelin pas nyjës së shquar; ai mbulon shumicën e rasteve.
2. Përshkruani sende me ngjyra dhe përmasa; kjo detyron mbaresat të ndryshme.
3. Kontrolloni gjithmonë: a e tregon nyja rasën? Nëse jo, mbaresat duhet ta tregojë.